

<div></div>
<div>زیست‌بوم </div> <div></div>
 <div>یکشنبه ● ۲۵ تیر ۱۴۰۲ ● شماره ۸۲۳۳</div>

خبر در خبر

ایرنا مرتضی ادیب‌زاده، مدیرکل موزه های وزارت میراث فرهنگی ، گردشگری و صنایع دستی گفت: از نظر سبک‌شناسی و گونه‌شناسی نقش برجسته‌ای که در موزه ملی است شبیه نمونه حجاری‌های منطقه فارس است و تردید نداریم که نقش یک سرباز نیست، بلکه یک مقام بلندپایه ساسانی است.

ایستا مهدی خادم ثامن، مدیرکل دفتر مدیریت پسماند سازمان حفاظت محیط زیست با بیان اینکه اصلاح و بازنگری قانون مدیریت پسماند با هدف نظارت عالی بر حسن اجرای قانون و رفع خلأهای قانونی موجود در دستور کار قرار دارد، گفت: اصلاحیه قانون مدیریت و اکومن آماده طرح در صحن علنی مجلس است و تصویب آن قطعاً اقدام مهمی در حوزه مدیریت پسماند خواهد بود.

اینا ابوالحسن اتاکی، دانش‌مؤخته زبان‌های باستانی و دکترای تاریخ از کشف کتیبه‌ای (با ابعاد بزرگ) خبر داد که با قلمی شیوا در کنار استوانی طاقتجای مربوط به اواخر دوره ساسانی نگاشته(خراشیده) شده است .

مهر سعید کریمی ، سرپرست دفتر ارزیابی زیست محیطی سازمان حفاظت محیط زیست با اشاره به اینکه فعالیت‌های عمرانی و اجرایی در می‌انکاله ادامه دارد، گفت: متخلفان سعی بر پرورذن قانون دارند .

ایرنا سهیل فضل وزیری، رئیس سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری سsndج، گفت: از ابتدای اسسال تاکنون ۲۲۰ مورد عملیات اطفای حریق در مراتع ، پارک های جنگلی و فضاهای سبز سطح شهرانجام شده‌ است.

ایستا حسن وحیدی ، معاون آبخیزداری، امور مراتع و بیابان سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور تأکید کرد که پیوسته‌های زیست محیطی باید اولویت اجرایی طرح‌های عمرانی باشد.

ایرنا روح الله روانشاد ، معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان فارس گفت: این استان یکپهاز و ۲۰۰ واحد تأسیسات گردشگری دارد که شامل ۳۷۵ دفتر خدمات مسافرتی و ۶۵۰ واحد اقامتی می شود.

ایستا پد رام جدی ، سرپرست دفتر مشارکت‌های مردمی سازمان حفاظت محیط زیست، با بیان اینکه بدون نجات داد، خاطرنشان کرد: باید شرایطی فراهم شود تا جوامع محلی و سمن‌ها و تشکل‌ها و گروه‌های مردمی، کمک حال مدیریت محیط زیست شوند.

ایستا حسن محمدی ، ادیب، مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان اردبیل از اتمام بهسازی مسیر دسترسی منطقه نمونه گردشگری جنگل قندقلو خبر داد.

ایستا وحید محمودی، سر پر ست نما پند کی میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی گروه از پایان فاز دوم عملیات مرمت بنای تاریخی باغ مزار گرمه در این شهرستان خبر داد.

<div></div>
<div>گزارش </div> <div></div>
<div>شهبلا متصوربه </div> <div>خبرنگار</div>
<div>گزارش </div> <div></div>
<div>شهبلا متصوربه </div> <div>خبرنگار</div>

با وجود روند شتابان تخریب منابع طبیعی و افت شدید شاخص‌های پایداری زیست محیطی کشور در سال‌های اخیر، حالا عباسعلی نوبخت، معاون وزیر جهاد کشاورزی و رئیس سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور می‌گوید: دام‌ها، سالانه ۷۰۰ میلیون نهال را در جنگل‌های هیرکانی می‌خورند. این آمار چگونه به دست آمده است؟

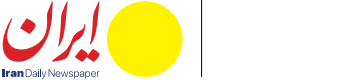
با وجود روند شتابان تخریب منابع طبیعی و افت شدید شاخص‌های پایداری زیست محیطی کشور در سال‌های اخیر، حالا عباسعلی نوبخت، معاون وزیر جهاد کشاورزی و رئیس سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور می‌گوید: دام‌ها، سالانه ۷۰۰ میلیون نهال را در جنگل‌های هیرکانی می‌خورند که به همین بهانه، با معاون امور جنگل‌های سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور گفت‌وگو کرده‌ایم. دکتر نقی شعبانیان، معتقد است که جنگل‌های هیرکانی بیشتر تحت تأثیر عوامل انسانی تخریب شده‌اند. با این حال، می‌گوید برای برون رفت از این چالش بهتر است در برنامه هفتم توسعه این موضوع دیده شود. همچنین در این گفت‌وگو به زوایای دیگر این تخریب و اثر گسترده آن بر شرایط جنگل‌های هیرکانی نیز اشاره شده

است. مشروح گفت‌وگو‌ی ما پیش روی شماست.

وضعیت جنگل‌ها را در کشور ما چگونه می‌بینید؟ آیا ما با روند تخریب جنگل، فقط توسط دام مواجه هستیم؟

در کشور ایران حدود ۱۴٫۳ میلیون هکتار جنگل وجود دارد که معادل ۸٫۷ درصد از سطح کشور است و از نظر کمیت، کشور ایران یکی از کشورهای با پوشش کم جنگلی به حساب می‌آید. از نظر کیفیت بوم‌سازگان‌های جنگلی نیز می‌توان گفت که به‌دلیل قرار گرفتن عمده عرصه‌های کشور روی نوار اقلیمی خشک و نیمه خشک و همچنین به دلیل بهره برداری بی‌رویه و غلط از این منابع ارزشمند، عمده بوم‌سازگان‌های جنگلی ما از وضعیت کیفی خوبی برخوردار نیستند. بنابراین در مجموع، این وضعیت کمی و کیفی جنگل‌ها، وظیفه ما را در قبال مدیریت این سرمایه با ارزش سنگین‌تر می‌کند.

روند تخریب در جنگل‌های کشور به دو صورت طبیعی و انسانی صورت می‌گیرد. تخریب طبیعی پس از گذشت زمان، خود به خود با‌سازی و ترمیم می‌شوند، اما اثرات تخریب

ایران
IranDailyNewspaper

نگاهی به طرح ساماندهی دام و جنگل نشینان

ضرورت توجه به کاهش جنگل زدایی در برنامه هفتم توسعه

به چرای نهال‌های نورس و جوان، کوبیدگی و فشردگی خاک جنگل، عدم توان جوانه‌زنی و رویش بذر، تاج‌پری و کت‌زدن درختان به منظور ایجاد فضای باز و نابش بیشتر نوز به کف جنگل اشاره کرد.

بنا به گفته رئیس سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور، دام‌ها جنگل‌های هیرکانی می‌خورند، این آمار چگونه به دست آمده است؟

یکی از مباحث اساسی که بعد از جنگ تکمیلی مورد توجه نظام برنامه‌ریزی کشور قرار گرفت، موضوع ارتقای مدیریت علمی و کارآمد جنگل‌های شمال کشور با رویکرد مدیریت پایدار جنگل و حل مشکلات اجتماعی و اقتصادی در قالب دانداری سنتی در این جنگل‌ها بود. آمار و اطلاعات طرح جامع مقدماتی که از جنگل‌های شمال کشور در سال ۶۵ - ۶۶ تهیه شد، نشان می‌دهد که ۲۳ هزار و ۱۰۰ واحد دامداری با ۴٫۳۷۰٫۰۰۰ واحد دامی و ۷۸ هزار خنوار جنگل نشین وجود داشت. با اجرای طرح ساماندهی دام در جنگل‌های هیرکانی تا پایان سال ۱۴۰۰، یک میلیون و ۴۲۲ هزار و ۲۳ واحد دامی از این جنگل‌ها خارج

شد و تعداد ۲ میلیون و ۹۴۷ هزار و ۸۹۵ واحد دامی باقی ماندند. طبق این آمار، ضرر ناشی از حضور دام و دامدار فقط در مورد چرای نهال (با در نظر گرفتن تلفف حدود ۸ ماه ۲۴۰ روز) چرای دام در جنگل و احتساب تلفیف حداقل یک اصله نهال در روز توسط هر دام سبک) ۲۹۴۷۸۹۵×۱۰۲۴=۷۰۹۴۸۰۰ اصله نهال در سال) است.

به عبارت دیگر دام و دامداری و جنگل نشینان پراکنده با اعمال مدیریت پایدار جنگل در تعارض است و به نایودی سایر ارزش‌های اکولوژیکی و ژنتیکی جنگل می‌انجامد. بنابراین حفاظت و توسعه جنگل‌ها با وجود این اثرات مخرب غیرممکن است و اجزای تمام طرح‌ها و پروژه‌های فنی سازمان را به مخاطره می‌اندازد.

با توجه به اینکه سازمان تاکنون چندین طرح در این زمینه اجرا کرده اما موفقیت‌آمیز نبوده، سازمان برای برون رفت از این موضوع چه چاره‌اندیشی کرده است؟

اجرای طرح خروج دام و ساماندهی جنگل نشینان برای کاهش وابستگی روستاییان به جنگل در برنامه‌های اول تا پنجم نمایندگان مجلس شورای اسلامی به‌عنوان تکلیف قانونی به دولت ابلاغ شد. این طرح، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور را ملزم به اجرای آن کرد تا به‌عنوان تکلیف قانونی که بر مدیریت پایدار مبتنی بر توان اکولوژیکی جنگل تأکید دارد. عوامل تخریب را در اولویت برنامه‌های خود قرار دهد و آن‌را اجرا کند.

به همین جهت، در این زمینه سیاست‌های تشویقی از قبیل پرداخت وجه نقد، واگذاری زمین و اشتغال پایدار در نظر گرفته شد. در اجرای این طرح به‌عنوان حقوق ما به ازای خروج دام، دو هزار و ۹۸۶ هکتار به مبلغ ۸۰۰ میلیارد ریال از عرصه‌های ملی به دامداران واگذار شد. یک میلیون و ۴۲۲ هزار و ۲۳ واحد دامی نیز از جنگل خارج و تعداد ۴ هزار و ۷۸۷ خانوار جنگل نشین نیز جمعیت و از جنگل خارج شدند. همچنین حدود ۵ هزار و ۱۴۴ هکتار از مستثنیات اشخاص خریداری شد. تعداد ۱۲ هزار و ۲۸۶ دستگاه دام‌سرا تخریب و حدود دو هزار هکتار از تصرف‌های دامداران و جنگل نشینان نیز آزادسازی شد. همچنین ۱۷ هزار هکتار جنگل کاری و احیا صورت گرفت. بنابراین به توجه به تحقیقات اخیر که توسط استادان دانشگاه تهران انجام شد، اعلام اینکه هیچ دامی از جنگل خارج نشده است، درست نیست.

جنگل‌های

شمال ایران

تحت عنوان

جنگل‌های

هیرکانی یا

مساحت

حدود ۲

میلیون هکتار

از نظر قدمت،

تنوع گونه‌ای

و نقش

اکولوژیکی

منحصربه

فرد هستند.

همچنین

نقش

تخریبی

عوامل

انسانی در

بوم‌سازگان‌های

جنگل‌های

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

شمال

ایران، بیش

از عوامل

طبیعی است

سازمان، از یک سو، معتقد است که یک میلیارد درخت می‌کارد، از طرف دیگر می‌گوید که دام‌ها ۷۰۰ میلیون نهال را در عرض یک‌سال می‌چرند، چگونه می‌توان این نهال‌ها را ترمیم کرد؟

برای اینکه در این زمینه موفق شویم، به همکاری و همدلی همه دستگاه‌های اجرایی نیاز است. برای برون رفت از وضعیت موجود باید در همراهی با دستگاه اجرایی، قوه قضائیه، نیروی نظامی و تأمین منابع مالی نیز در کنار یکدیگر قرار بگیرند. همچنین اقدامات فنی مثل مدیریت چرای دام، تمهیدات حفاظتی و احیایی مثل حصارکشی محدوده سامانه عرفی دامداران، جنگل کاری در فضای باز، مراقبت از عرصه‌های جنگل کاری، تأمین قرقبان و سیم‌بان، در قالب طرح‌های مدیریت پایدار جنگل و فنی و حفاظتی از راهکارهای لازم برای برون رفت از وضعیت موجود است. بخش قابل توجهی از اجرای «طرح مردمی کاشت یک میلیارد درخت» نیز برای جبران خسارت ناشی از تخریب عوامل انسانی و طبیعی در این جنگل‌ها در نظر گرفته شده است.

با گذشت سه دهه از اجرایی شدن این طرح، برخی از کارشناسان و مسئولان از شکست این طرح یاد می‌کنند؟ آیا در این زمینه آسیب‌شناسی صورت گرفته است؟

طرح خروج دام از جنگل و ساماندهی جنگل نشینان، یکی از مهم‌ترین برنامه‌ها در راستای حفظ جنگل‌های هیرکانی و شمال کشور بود. در همین زمینه به منظور ارزیابی و آسیب‌شناسی روش‌های اجرایی این طرح، با دانشگاه تهران قراردادی امضا شد تا در این زمینه مطالعه و پژوهشی انجام شود. همچنین (چنان که اشاره کردم) تحقیق بسیار خوب و دقیقی توسط استادان دانشگاه تهران انجام شد و نتایج اولیه آن در قالب ۴ هدف کلان و ۵۳ محور ساستی مشخص و تعیین شد. کلیات این پژوهش در جلسات کارشناسی شورای عالی جنگل‌ها برنامه تأیید قرار گرفت. به همین جهت مقرر شد که یک برنامه ۱۰ساله، تحت عنوان دستورالعمل اجرایی برنامه کاهش جنگل‌زدایی و تخریب جنگل ناشی از فعالیت چرای دام با معاونت‌ها و مسئولان مرتبط در شورای معاونین مورد بررسی قرار گیرد. بنابراین با توجه به اهمیت موضوع، بهتر است که در برنامه هفتم توسعه مجلس شورای اسلامی ادامه اجرایی طرح کاهش جنگل‌زدایی با موضوع بسته سیاستی مورد تحقیق در دستور کار نمایندگان مجلس شورای اسلامی قرار گیرد.

حاضر اطلاعات ما از تعداد جمعیت بادخورک‌ها و روند تغییرات آن اندک بوده و هنوز نمی‌دانیم این گونه دقیقاً کدام مناطق مسکونی کشور را برای زندگی برگزیده و کلونی‌های آن تعداد بیشتری دارد و آیا طی این مدت جمعیت‌شان کمتر شده یا بیشتر.

در حقیقت با استمرار شمارش و پایش کلونی‌های طی سال‌های متوالی احتمالاً طی یک سال آینده می‌توان گزارشی اولیه از جمعیت بادخورک‌ها در شهر تهران و طی ۱۰ سال از کل کشور ارائه داد. از آنجایی که این پروژه بر مبنای دانش شهروندی و بر پایه اطلاعات جمع‌آوری شده از داوطلبان بنا نهاده شده، از تمامی مردم علاقه‌مند به پرندگان دعوت می‌کنیم طبق چهارچوب و پروتکل ارائه شده، ما را در پایش جمعیت بادخورک‌ها یاری کرده و اطلاعات بدست آمده از جمعیت و محل زندگی این پرنده را با ما به اشتراک بگذارند. او می‌گوید: ما در تلاشیم تا طراحان و معماران ساختمان‌ها را مجاب کنیم طبق تجربیات جهانی و مدل‌های بومی سازی شده، آشیانه‌های انسان ساخت را در نمای خانه‌ها جای‌گذاری کنند. در سال‌های گذشته با شهرداری تهران و همچنین یکی از مناطق، مکانیاتی انجام داده بودیم و درخواست کردیم تا این آشیانه‌های انسان ساخت را در مناطقی که مورد بررسی کارشناسی ما قرار گرفته‌جای‌گذاری کنیم که متأسفانه مورد موافقت قرار نگرفت. این در حالی است که در صورت تحقق این خواسته شعار شهر زیست‌پذیر شهرداری تهران که بخشی از آن در راستای همزیستی انسان‌ها با حیات وحش بوم‌سازگان شهری است محقق خواهد شد. ما در تلاشیم با تعامل با سازمان محیط زیست و شهرداری‌ها و همچنین سازمان‌های خصوصی و شهروندان علاقه‌مند به پرندگان اقدامات سازنده‌ای برای حفاظت از پرندگان مهاجر در مناطق شهری به‌عمل آوریم.

کرده و آنها را در نمای خارجی ساختمان نصب می‌کنند یا حتی مانند یک بلوک آجری در دیوار قرار می‌دهند. بادخورک از قسمت بیرونی ساختمان به آن دسترسی دارد تا تغییری در نمای خارجی ساختمان ایجاد نشود. این پیشرفت در ساخت آشیانه‌های انسان ساخت نتیجه بیش از ۲۵ سال تحقیق و تجربه در ساخت آشیانه برای بادخورک‌هاست و حالا به مدل‌هایی دست پیدا کرده‌اند که هم مشابه نمای ساختمان بوده و هم از بیرون دیده نمی‌شود و آشیانه پرنده نیز مانند حالت طبیعی در دیواره ساختمان است.

آسیب‌های جبران‌ناپذیر

طبق گفته او، خانه‌سازی‌های مدرن با مصالح جدید مانند سنگ، سیمان و شیشه که هیچ درز و شکافی در نمای ساختمان برای آشیانه‌گذاری بادخورک ندارد، توسعه کشاورزی صنعتی با استفاده ی روبه‌از سموم کشاورزی و اقت‌کش‌ها که باعث از بین رفتن حشرات می‌شود، خشک‌شدگی تالاب‌ها و رودخانه‌ها که باعث کاهش حشرات پروازی به‌عنوان منبع اصلی‌غذای این پرنده می‌شود در کنار تغییرات اقلیمی، باعث ایجاد آسیب‌های جبران‌ناپذیری به بادخورک‌ها می‌شود.

شکوهی می‌گوید: مؤسسه پژوهش‌شناسی و پرندنگری ایرانیان (باشگاه پرندنگری ایرانیان) از سال ۱۳۹۸ و همزمان با پاندمی کرونا، پروژه حفاظت از بادخورک را با بهره‌گیری از دانش شهروندی در مناطق مسکونی آغاز کرده و در تلاش است جمعیت روستاهای مختلف کشور سرشماری کند. در بخش اول پروژه حفاظت از بادخورک، تمرکز اصلی به مطالعه روی جمعیت بادخورک‌ها اختصاص داده شده است.

پایش کلونی‌ها

به باور این پرندشناس، در حال

بادخورک، پرنده‌ای در حال انقراض که ۱۰ماه از سال پرواز می‌کند

۲۰۰روز پرواز بی‌وقفه

اروپا و آسیا تا زمان بازگشت دوباره، به‌هیچ‌وجه روی زمین ننشسته و گاهی حتی تا ۲۰۰روز بدون وقفه در آسمان پرواز می‌کند. خوابیدن این پرنده نیز بسیار شگفت‌انگیز است. او درست وسط پرواز، خوابش گرفته و با به خواب رفتن یک نیمکره از مغزش می‌خوابد. جالب اینجاست که نیمکره دیگر مغزش کاملاً بیدار بوده و با هشاری او را به سوی مقصد هدایت می‌کند. طبق گفته رئیس هیأت مدیره باشگاه پرندنگری ایرانیان به «ایران»، ۴ گونه بادخورک (معمولی، دودی، کوهی و کوچک) در کشور وجود دارد که هنوز آمار دقیقی از تعداد و محل زندگی آنها در دسترس نیست. در همین راستا باشگاه پرنده‌نگری

ایرانیان با ۳۰۰ عضو پرندنگر فعال، آستین‌ها را بالا زده و طی ۴ گنشته برای حفاظت از این پرنده، پروژه‌ای را به صورت داوطلبانه تعریف کرده و با جدیت دنبال می‌کند. او درست وسط پرواز، خوابش گرفته و به خواب رفتن یک نیمکره از مغزش می‌خوابد. جالب اینجاست که نیمکره دیگر مغزش کاملاً بیدار بوده و با هشاری او را به سوی مقصد هدایت می‌کند.

طبق گفته رئیس هیأت مدیره باشگاه پرندنگری ایرانیان به «ایران»، ۴ گونه بادخورک (معمولی، دودی، کوهی و کوچک) در کشور وجود دارد که هنوز آمار دقیقی از تعداد و محل زندگی آنها در دسترس نیست. در همین راستا باشگاه پرنده‌نگری

گزارش

بیبا میرعظیمی

خبرنگار

«بادخورک» پرنده‌ای منحصربه‌فرد با زندگی عجیب و غریب است. پرنده‌ای میان‌چته که تقریباً ۱۰ ماه از سال را درحال پرواز است و اغلب کارهایش را بر فرار آسمان انجام می‌دهد. او حتی خوردن، خوابیدن، استراحت کردن و جفت‌گیری‌اش را در هوا انجام داده و تنها برای لانه‌سازی و تخمگذاری سری به زمین می‌زند. پرنده‌ای شگفت‌انگیز که از زمان بلند شدن از لانه خود در